

“Qara qızıl”ın qəhrəmanları!

Neftlə yazılan müstəqillik manifesti...

Azərbaycanda “Neftçilər Günü”dür

Yegənə BAYRAMOVA

Bəzi müstəqillik manifestləri silahla, bəziləri qanla, bəziləri isə qələmlə yazılır. Azərbaycanın müstəqillik manifesti isə həm silahla, həm qanla, həm də neftlə yazıldı, Xəzərin dərinliklərindən süzülüb gələn “qara qızıl” ilə...

Bu gün zəhmətkeş əllərin, yerin dərin qatlarından çıxarılan sərvətin, ölkə iqtisadiyyatının bel sütunu-nu təşkil edən fədakar insanların - neftçilərin bayramıdır. Tarixə nə-zər salsaq, Azərbaycanın neft salnaməsi təkcə texnoloji tərəqqi ilə deyil, həm də əzmkarlıq, iradə və xalqımızın öz torpağına, sərvətinə sahib çıxmaq iradəsi ilə yazılıb. 1846-cı ildə Bakıda dünyada ilk neft quyusunun qazılması ilə başlayan bu yol indiyə qədər uzanan bir inkişaf zəncirinə çevrilib.

20-ci əsrdə neft sənayesi sürətlə inkişaf edib, ölkəmizdə güclü istehsal bazaları və elmi mərkəzlər yaradılıb. Azərbaycan İkinci Dünya müharibəsi illərində Sovet İttifaqında çıxarılan neftin 75 faizini verməklə cəbhəni yanacaq təminatı təmin edərək alman faşizminin məğlubiyyətə uğradılmasında böyük rol oynayıb. Elə bunun nəticəsidir ki, Azərbaycan daim istər qonşu, istərsə də digər ölkələrin diqqət mərkəzində olub, zaman-zaman müxtəlif güclər onun bu təbii sərvətini mənimsəmək istəyiblər. Hətta Böyük Vətən müharibəsində Hitler Almaniyasının da ilk hədəfi Bakı nefti olub. Lakin əzmkar və zəhmətkeş Bakı neftçiləri ölkəmizin iqtisadi gücünün əsas hissəsini təşkil edən bu “qara qızıl”ı öz zəhmətləri hesabına xalqımıza, dövlətimizə bəxş etməklə yanaşı, onu qorumağı da yaxşı biliblər.

Keçmiş Sovet İttifaqının hər yerində yeni neft yataqlarının aş-kara çıxarılmasında Azərbaycanın qüdrətli elmi-texniki potensialının mühüm yeri olub. Təsədüfi deyildir ki, Rusiyanın neft regionları “İkinci Bakı”, “Üçüncü Bakı” kimi adlandırılırdı. Fədakar neftçilərimizin gərgin əməyi dövlətimiz tərəfindən daim yüksək qiymətləndirilib. Bunun nəticəsidir ki, hər il ölkəmizdə neft işçilərinin dövlət səviyyəsində qeyd edildiyi bayram

günü var. 20 sentyabr ölkəmizdə neft-qaz sahəsində çalışan işçilərin peşə bayramı - Neftçilər Günü kimi qeyd olunur.

1991-ci ildə Azərbaycan öz müstəqilliyini bərpa etsə də, onu qorumaq və möhkəmləndirmək asan deyildi. Siyasi çəkişmələr, iqtisadi böhran, Ermənistanla

müharibə - xalqın ümidləri sanki tükənmək üzrəydi. Ən mühüm dönüş nöqtələrindən biri isə 1994-cü ilin məhz bu günü - 20 sentyabrda imzalanan “Əsrin müqaviləsi” oldu. Bu müqavilə Azərbaycanı global enerji bazarına çıxardı, ölkəyə sərmayə axını başladı və illərlə bağlı qalmış potensialı reallaşdırdı. Bir müqavilə Azərbaycanın taleyini dəyişdi. Bu sənəd təkcə neft sənayesinə aid deyildi, bu, Azərbaycanın dünyaya verdiyi “biz varıq və qalacağıq” mesajı idi.

Təxminən, 400 səhifə həcmində və 4 dildə hazırlanmış müqavilə öz tarixi, siyasi və beynəlxalq əhəmiyyətinə görə olduqca əhəmiyyətlidir. “Əsrin müqaviləsi”ndə dünyanın 8 ölkəsinin (Azərbaycan, ABŞ, Böyük Britaniya, Rusiya, Türkiyə, Norveç, Yaponiya və Səudiyyə Ərəbistanı) 13 ən məşhur neft şirkəti (Amoko, BP, MakDermott, Yunokal, ARDNŞ, LUKOyl, Statoyl, Ekson, Türkiyə Petrolları, Penzoyl, İtoçu, Remko, Delta) iştirak etmişdir. Bununla da “Yeni neft strategiyası” və doktrinası uğurla həyata keçirilməyə başlandı.

Bütün dünyaya səs salan bu sazişin imzalanması ilə Azərbaycan dövləti ilk dəfə idi ki, müstəqil siyasət yürütmək iqtidarında olmasını, özünün yeraltı sərvətlərinə sahib çıxmasını bütün dünyaya bəyan edə bilirdi. Təsədüfi deyil ki, təntənəli imzalanma mərasimində çıxış edən Ulu Öndər Heydər Əliyev demişdi: “Biz müqaviləni imzalamaqla Azərbaycan Respublikası ilə dünyanın inkişaf etmiş dövlətləri,

onların ən böyük şirkətləri arasında əlaqələr qurur, Azərbaycan iqtisadiyyatının dünya iqtisadiyyatına, azad bazar iqtisadiyyatına qoşulması üçün əsas yaradırdıq. Bu müqavilənin imzalanması bazar iqtisadiyyatının Azərbaycanda həyata keçirilməsi üçün ilk böyük addımdır. Biz bu müqaviləni imzalamaqla xarici ölkələrdən Azərbaycana investisiya qoşulması üçün böyük yol açırıq, digər sahələrdə çalışan şirkətlərin də Azərbaycanda fəaliyyət göstərməsi üçün zəmin yaradırdıq, müstəqil Azərbaycan Respublikasının iqtisadiyyatında və ictimai-siyasi həyatında hökm sürən sabitliyi dünyaya bir daha nümayiş etdiririk”.

Əlamətdar gün Heydər Əliyevin 16 avqust 2001-ci il tarixli fərmanı ilə qeyd olunur. Qeyd edilən tarix Azərbaycanda 1999-cu və 2004-cü ildə, yəni “Əsrin müqaviləsi”nin imzalanmasının beşinci və onuncu ildönümündə rəsmi səviyyədə bayram kimi qeyd edilib.

“Neftçilər Günü”ndə adətən sənayenin bu sahəsində əldə edilən uğurlar və qarşıda duran əsas məsələlər müzakirə edilir. Həmin gün bu sahədə xüsusi xidmətlər və fədakarlıq göstərən fəhlə və mütəxəssislərə dövlət başçısının fərman və sərəncamları ilə fəxri adlar, orden və medal verilir.

Təsədüfi deyil ki, Prezident İlham Əliyevin başçılığı ilə “neft ölkəsi” Azərbaycanımızda hər keçən gün bu sahənin sürətlə inkişafının şahidi oluruq. Artıq respublikamız dünyanın demək olar ki, bir çox nəhəng ölkələri ilə neft sektorunun inkişafına, dünyaya ixracına yönəlmiş müqavilələr, sazişlər imzalayıb.

Neft Azərbaycan üçün sadəcə yanacaq deyil, tarixdir, mədəniyyətdir, iqtisadiyyatdan da öncə həyat tərzidir. Neftçi isə sadəcə bir peşə yox, önəmli bir missiyadır. Gah Xəzərin dərinliklərində, gah Abşeronun qovurucu istisində, gah da qarlı-şaxtalı dağ bölgələrində çalışan neftçilər əslində ölkənin sabitliyini və inkişafını ciyində daşıyan qəhrəmanlardır. Bu gün onları təbrik etmək hər birimizin borcudur. Çünki onların 24 saatlıq növbələri, torlə yoğrulmuş zəhmətləri nəticəsində bu gün işıqlı evlərdə yaşayır, inkişaf edən bir Azərbaycanda nəfəs alırıq.